

Változatos összeállítás tudunk átnyújtani olvasóinknak ezen a héten a levélíró olvasók jóvoltából. Szó esik arról, mi van és főként mi nincs, áldozunk néhány sort a természetvédelemnek és a szolgáltatások gyermekbetegségének, közlünk kérdést és választ, köszönetet és panaszt. Természetesen csak olyan levelek tartalmát kerül a nyomdába — illetve a nyilvánosság elé —, amelynek írója aláírása, lakcíme révén adandó esetében fölkereshető. Kérésre természetesen elfektünk attól, hogy kiírjuk a teljes nevet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az intézkedni óhajtó intézményeknek ne adnánk készpénzrel felvilágosítást. Mert a hibákról, életünk visszasszágairól végül is azért írunk, hogy felfigyelve rájuk, minél többet sikerüljön megsemmisítenünk.

Miért nincs?

„Miért nincs központi antennánk?” — kérdezi Fátyné János (Szeged, Északi városrész 134/B). Kétszázhatvan lakó költözik az új szövetkezeti lakásokba, s ahogy benépesülnek az emeletek, úgy sűrűsödik az antennák tűskeerdeje, a házak homlokzatán... Így eltálnak ugyan a készülékek az elektromos hullámok, de zavaros, rossz a vétel. Olvasónk kérdezi, mikor részeshelhetnek ők is abban a szerencsében, mint azok, akik központi antenna kábelét csatlakoztatják készülékükhöz.

Miért nem lehet ásványvizet kapni — kérdezi Erényi Lajos (Kistisza u. 13). Korábban a gyógyszertárakban is árulták, most ott azt mondják, keressük a fűszerüzletekben. Hiába fogadják meg a ténacsot, ott sem találunk egyetlen üveggel sem. Többféle keserűvíze van

hazánkban, köztük a bővíző kutakból eredő Mira víz. Nem hiszem, hogy a kutak kiapadtak. Kitől függ az, hogy kapható vagy sem?”

Kravec István (Kistelek, Feiszabadulás u. 5.) hiánycikknek egész listáját rakta borítékba. Hónapok óta nem lehet kapni ajtó- és ablakpántot, szalagfűrészt, tolózárát, kovács patkoszeget, háromnegyedes vízvezetékcsövet, villanydrótot stb. Pedig mindegyik az állami vállalatoknak is szükségesek van, vajon az anyagbeszerzők hogyan tudják beszerezni őket. Kravec István azt is megemlíti, hogy mint társadalmi ellenőr, gyakran tapasztalja; a vendéglőkben különböző méretű, nem hitelesített poharakba öntik az italokat. A szabálytalanságot azzal indokolják, hogy a kereskedelemről nem kapnak megfelelő szabványokat.

Szolgáltatunk

Tavaly novemberben vitte el András Béla (Babér u. 16/A) Szigal kiseradiót a GELKA-szervizbe. Mint írja, többszöri határidő-módosítás után december közepén megmondták neki, hogy alkatrészhiány miatt nincs remény a javításra. De jóindulattal közölték vele, próbálkozzék a Szegedi Elektromos Szövetkezettel. Január 6-án a rádiót elvitte olvasónk a tarjánai Olajbányászi téri felvevőhelyre. Tizenhetedikére kész lesz —

mondták. Tizenkilencedikén a tulajdonos megjelent. Meglepetésére közölték vele, hogy megkapja az üzemképtelen rádiót, ha fizet 20 forintot. Hogy miért kérték a pénzt? Mert megállapították a hibát. Olvasónk nem volt hajlandó fizetni; ezért hát rádiója ott maradt a szövetkezetnél.

„Mit tegyek, hogy a rádióm visszakerüljön, és a 20 forintom is megmaradjon?” Kíváncsiak lennénk, a szövetkezet vezetői mit ta-

nácsolnak, és ők hogyan ítélik meg az efféle szolgáltatást. A beszállítási ki-szolgáltatottságot.

Szomorú tapasztalatai vannak Adorjányi Lászlónak is (Móra u. 19.) — mint autótulajdonosnak. Lépten-nyomon hirdetésekbe ütközik, miszerint nem gond a gépkocsi műszaki vizsgáztatása, csak be kell vinni az autót, ár kalkulációt adnak, az ügyfél fizet, és levizsgáztatva megkapja a kocsiját. Olvasónk decemberben a XI. Autójavító Vállalatnál próbálkozott. „Két fiatalember megnézte a kocsi a próbapadon, majd közölték, négy nap alatt levizsgáztatják, csak a karosszéria ap-

róbb hibáit csináltassam meg valahol.” Olvasónk hivatkozott a hirdetésre, mire ajánlották, egyezzen meg a karosszériások főnökével. Ezután a gépjárműjavító ktsz-ben próbált szerencsét olvasónk. A szervizt elvégezték, de a továbbiakat elhárították azzal, hogy sok vele a munka. „Ha új kocsi vinnék, azt elvállalnák, de ezt nem, mert dolog van vele. Csak azt mondaná meg valaki, van-e Szegeden cég, amelyik nem hirdeti ugyan magát, de elvállalja és becsületesen megcsinálja a kocsimat?”

Szeretnénk, ha életjelet adna magáról, ha létezik ilyen.

Gólya, gólya gilice

„Miért fogynak a gólyák? — kérdezik lapjuk augusztus 15-i számában, majd január 9-én ismét cikk foglalkozik ezzel a témával.”

Mindez keserű emléket idézett föl S. T.-ben (Orszlán u. 4.) is. Széksóti hosszú, zárt kertjében egy vasból készült tartóoszlopra gólyafészket készített olvasónk. Az ötletet az Élet és Tudomány című netilap egyik cikke adta. Azt ajánlja, hogy akinek lehetősége van, nyújtson módot a gólyáknak fészkekészítéshez. Az embercsinálta gólyalak azonban nem sokáig várható lakóháza; hatóságai halálozattal lebontatták, mivel úgymond, sérti a hivatalos közlést. „Külön kiemelték a gólyafészket ízetlenségét, holott ez arra is gondoltam, hogy ez a tájnak magyaros és alföldi jellegű ad, és bizonyos tájékozódási támpontokat is nyújt. Elolvass-

ván a Délmagyarország cikkeit, ellentmondást látok az Önök buzdítása és a magam tapasztalata között.”

A mi „buzdításunk” pedig megegyezik a környezet, a természet védelme érdekében hozott törvény előírásaival, és „önző” emberi érdekeinkkel.

Nemcsak gólyacsalogató olvasónk ütközik azonban falakba. Az élő világot szerető emberek mindegyikének harcába kerül az is, hogy megvédjen akár egy kis zöldet is a pusztulástól.

Az Odessza 19. számú házból kaptunk panaszos sorokat. A lakók töves fákot vettek karácsonykor, hogy ünnep után a ház elé ültessék. Úgy is lett, ám szomorúan tapasztalják, hogy hol ott tűnik el a földből egy kis fa, vagy egyszerűen csak kirántotta valaki. Pusztítás a pusztítás kedvéért...

A gyermekekért

Dr. Monory Bulcs. a városgazdálkodási vállalat igazgatója tájékoztatott bennünket arról, hogy mi minden történik munkahelyén a nemzetközi gyermekév jegyében. A szolgáltatásaitól többszörös aranykoszorús Lenin ifjúsági brigádja felhívással fordult a vállalat dolgozóihoz, és a kommuná-

lis és szolgáltató társvállalatok szocialista brigádjaihoz. Vegyenek részt a Tíz órát a gyermekekért mozgalomban. Javasolták, hogy szervezzenek kommunista szombatokat, és ezek bevételét a gyermekintézmények fejlesztési alapszámlájára ízzessék be.

Köszönet

Az Ilona utcai bölcsőde és óvoda környékén a bontások, építkezések miatt utcák váltak sötétté, lakatlanná, a gyermekekkel arra járó szülők nem nagy öröme. Az óvoda dolgozóival együtt

kérték hát a DEMASZ-t, heoldva környékén a bontások, építkezések miatt utcák váltak sötétté, lakatlanná, a gyermekekkel arra járó szülők nem nagy öröme. Az óvoda dolgozóival együtt

Ellenőrösi

Játszik a két gyerek önfeledten, nevédesen. Bizonyára végeztek már tanulmányokkal, édesanyjuk engedélyével teszik tehát azt, amit a világon bármely más gyerek ilyenkor tenni szokott. Játszanak.

Hanem mit játszanak? Apást-anyást? Vagy homokvárat építenek? Netán bújócskálnak, kergetőznek?

Nem, nem találták el: ellenőrösi játsszanak! Ül az egyik a képzeletbeli autóbussz ülésén, a másik pedig felhúzza karjára a képzeletbeli és vörös ellenőrszalagot. Szigorú képpel, megfellebbezhetetlen tekintettel a jegyet kéri ellenőrzésre. Jaj, mi lesz, ha szerencsétlen játzó-pajtásánál nem lesz ott a képzeletbeli jegy?!

Elképzelem ezeket a gyerekeket úgy tíz-tizenöt év múlva. Minden bizonynyal kedves, emberséges, társaikkal szemben megértő, segítőkész felnőttekké válnak. Ugynevezett pozitív beállítottságú emberekké, akik a jóval, a teljességgel szemben mindig fogékonyabbak lesznek, mint a rosszal, a hiánnyal szemben.

De —, s ez is elképzelhető — lehet, hogy szigorú és megfellebbezhetetlen tekintetű ellenőröské fejlődnek majd. Életükben a napfényt jelentő, jó kis rajtakapásokkal, fülöncspékekkel, szolgálati szabályzattal.

Hja kérem, az élet nem paradicsom...

Szalontai Imre

Válaszol az illetékes

Közlekedéssel kapcsolatos kérdésekkel foglalkoztunk január 12-i és 19-i Postaá-dánkban, amelyekre a MÁV Szegedi Igazgatóságától Lovász László igazgató aláírásával érkezett válasz.

„A Szeged—Krakkó közötti nemzetközi kocsik közlekedését a gyenge utasforgalomra való tekintettel az 1975/76. évi menetrendi időszakban szüntették meg. Az említett két kocsit esetenként csak 20—30 utas vette igénybe, ugyanakkor a kocsik miatt a Miskolc—Szeged gyorsvonatot igen kedvezőtlen időszakban utuk közlekedtetni, emiatt a gyorsvonatot igénybe vevő több száz utas került hátrányos helyzetbe. Időközben a nemzetközi gyorsvonatok mennyisége és közlekedésének ideje lényegesen meváltozott, s mivel a visszaállítására igény nem merült fel, így nem is tervezzük újból közlekedtetését.”

A Szeged—Szabadka közötti vasúti személyszállítás megindítását szorgalmazó kérdésre közöljük, hogy az elmúlt években a Szeged—Röszke országúthar közúti pályaszakaszt átépítették, így az alkalmas a két város közötti közlekedés lebonyolítására. Az átépítést követően kezdeményezték a személyszállítás megindítását, azonban a jogosítványt a vonattelejesítmények kedvezőtlen alakulására hivatkozva ettől elzárkóztak. Így nem várható a személyszállítás újból megindulása.

A lap január 12-i számában Megyeri János (Tarján 330. ép. IV. 15.) a kedvezményes utazási igazolványok igénybevitelével kapcsolatosan érdeklődött. Az új rendelkezés szerinti, amely január 1-én lépett hatályba, a kedvezményt a nyugdíjas és házastársa, illetve élettársa egymás között megosztva is igénybe veheti. A házastárs, illetve élettárs részére az említett kedvezmény csak akkor jár, ha a nyugdíjkorhatárt már elérte, és munkaviszonyból szerződéses rendszeres jövedelme nincs. Mivel levélírónk felesége az 55. életévét még nem töltötte be, így részére kedvezmény nem jár.

Ugyancsak január 19-i számunkban tette szavá egyik olvasónk, hogy a Csongrádi sugárút—Avar utca sarkán levő közvilágítási lámpa gyakran elromlik. Hörömpő József, a DEMASZ szegedi üzemigazgatóságának helyettes vezetője és Gazdag János osztályvezető válaszában ezt írta: „A lámpában rejtett helyen a rossz érintkezés miatt kötéshiba alakult ki, és ez okozta a sorozatos meghibásodást. Az ilyen jellegű kötéshiba rendkívül ritka, és a hiba megtalálása nagyon munkagényes. Továbbra is köszönettel fogadjuk a közérdekű észrevételeket, bejelentéseket a 14-022-es telefonszámon, a gyorsabb hibaelhárítás végett.”

Összeállította: Chikán Ágnes

SZ. SIMON ISTVÁN: Nagy vizek krónikája

„Petresben töltés elszakadt...”

Mikor Szeged mély sóhajtsait, vagy már-már átkozódó kifakadásait 1879. március 6-án széthordták a Szegedi Híradó hasábjain, az algói postán már egy táviratot fogalmaztak. Megvan tán még az eredeti cédulája is a levéltárban. A szöveg a következő: „Távirat feladott: Algó, megérkezett: Szeged, 1879. március 6. Petresben töltés elszakadt, részleteket még nem kaptam. Minisztériumnak sürgönyöztem. Zsák Hugó helyszínen van. Algóieket kívánságára várkert töltés védelmére elrendeltem, egész lakosság oda vonul. Híre jár, hogy Hármastórtól is elment a víz Vásarhely felé. Novák.”

Petres... Jóformán nem is tudták a városi urak, hol van ez a hely. De mikor föl is tudták rajzolni a gátszakadás helyét a térképre, még nem gondolhatta senki, hogy ez a vég kezdete. Hiszen ott van a sövényházi keresztgát... a víz nem jöhet lejjebb. Hanem másnap ez a gát is fölborult a hatalmas víznyomástól. Gondozatlan, pocokjárta töltés volt. És innen már ömlött, ömlött a víz, szabadon, le egészen az alföldi vasúti töltésig! Már itt volt, a város kapujában! Még egy nap, s Algó mellett ez a töltés is megrokkadt, a víz pedig einyeltte Algót és Tápét. Magasabban bodrozott már, mire ide ért, mint a meder vize. A baktói töltésnek és a nyugati vasútvonalnak vezetett tovább az útja, így már két oldalról kerülte és támadta a várost. S bár sebtében kinyitották Tápénál a gátat, hogy visszatereljék a rettenetet az anyamederbe — ez már nem segített. Március 10-én Dorozsma is elúszott, már csak Szeged állt, de szinte teljesen a víz gyűrűjében. Bent a városban töltésig, kint az utolsó gátak pereméig duzzadt a mocskos áradat. Talán, talán még az segítene, ha a Maty-ér felé utat nyitnak a víznek, ha felrobbantják a lefolyást gátló hidat — hanem a kijelölt alakulat nem robbant, csak egy szűkebb átvágást nyit...

A vasúti töltésre nyúlgátat húznak, Nem a természetes,

nem a kézenfekvő módon. Négyezer méter hosszan, 25 lábba kellett volna emelni a koronát a megfontolt terv szerint — ám a vasút nem enged, hogy forgalmát megzavarják, a magasztást a töltés külső oldalán rendelte el! És elsőfrásai is voltak. A belső oldalon deszkafallal kell övni a síneket... Ennek az akadékoskodásnak aztán mégsem lett fogantaja, bár miniszteri utasítás kellett hozzá. Hanem számlált előre beigézte a városnak a derék vasúttársaság.

Lázasan folyt a töltésmagasztás, vidékről is hoztak segítséget, de ekkor már mindenhová embereket kért a gát. A belvárosban a két hid között kellett megerősíteni a töltést, a szillér-baktói töltésen is ezer ember munkálkodott, az alsóvárosiaknak és a mihálytelekieknek a hattyasi szárnytöltés adott ezer dolgot. Mikszáth szegedi riportert írt ebben az időben, s el nem mulasztott volna megfigyelni és följegyezni semmit az utókornak. Az alföldi vasút töltésmagasztásán maga is dolgozott, s tudósított is egyúttal a védekezésről: „Ember ember hátán, polgár, paraszt, ügyvéd, kocsis egymás mellett tolták a talicskát s furdokták a nyirkos földet bástyává. Általában a munkásközben nem volt immár hiány. A baj okai egyebütt feküdték. Nem volt kellő munkafelügyelő... Jól csak a szegediek dolgoztak. Először, mert csak ők értenek hozzá, s másodsor, mert ők tudták leginkább, miért dolgoznak.”

A veszedelem megriasztotta az embereket. Magaslátokat kerestek, hurcolkodni kezdtek, menekítve, amit lehet. Hogyne telték volna, mikor a hatóság már megjelölte a vész esetére a menekvés útvonalait!

Lassanként el is fogyogtak az emberek a gátakról, egyre sürgetőbb lett a család biztonságának elrendezése, az élelem beszerzése.

A Szegedi Naplónál már tudhattak valamit? A lap ugyanis március 8-án, szombaton ezzel ébresztette a lakosokat: „Az alföldi vasúttöltés védképeségéhez részünkről nem nagy bizalmat költünk. Mert ha sikerül is itt kellőleg felmagasztani a töltést idejekorán, még akkor sem lehet nagy bizalmat helyezni benne, mert az ily friss, meg nem ülepedett nyúlgát könnyen átázik s a víznyomásnak enged.” De hiszen nem/gen kellett a Naplónak felfesteni az ördögöt — dugdosma az már mindenütt a mancsát. Egy helyen rés keletkezett a vasúti töltésen, azt még sikerült elömní; másnap a csatornának fölfakadt a víz, s az emberek azt hitték, ez már az áradat kezdete; már nemcsak segítő kezek, hanem a mentéshez szükséges szervezetek is megjelentek a városban. Mégsem volt minden fel aggodalmas. Sőt bizony néhány optimista távirat is ment a fővárosba, s éppen az utolsó napon. Hogy például „Szeged város megmenekíthetőnek tekinthető, csak valamely rendkívüli véletlen

volna képes ezen állást meghiusítani”, vagy: „Munkaerő nagy számmal. Remélem, ma minden veszélyen túl leszünk” — s rá még egy lapáttal: „Munkaerő mostmár túlságos és így Szeged megmentése holnap befejezett ténynek lesz tekinthető.” Bizonyára arra alapozták ezeket a biztosi jelentéseket, hogy már nem mértek újabb áradást, a töltések pedig magasodtak. László György megírta, mit ért ez a töltés: „Ha felmentünk rá, a tetején lábaink bokáig süllyedtek a sárba, s előtűnik állt a tenger.” Pillich Kálmán sem becsülte sokra: „Mikor a nyúlgáthoz ladikom odaütődött, attól féltem, hogy a ladik orra átúti az egész nyúlgátat, ... én azt oly gyengének találtam, hogy egy keletkező északnyugati nagyobb vihar el fogja sodorni.”

Mintha csak jóslat lett volna! Március 11-én, este 8 óra-
kor a Szegedi Híradó munkatársa a következőket diktálta a nyomdai szedőnek: „A meleg, derült nap után estefelé az ég hirtelen beborult, az eső szemekbe s erős szélrohamok kavarrák itt bent a port, ott kunn pedig földgaszitják a hullámokat, amelyek félelmetesen ostromolják a gyöngö védgátakat. Szívünk összeszorul a gondolatra, hogy az eső megered, s a szél tartós lesz. Nehéz éjszaka borul ránk.”

Kihagyhatnánk-e Mikszáthot az utolsó este krónikájából? „Az állatok ösztönszerűleg megéreztek a közelgő veszedelmet; midőn este 8 órakor az Újvilágba mentünk vacsorálni, egy jármás ökör bódította el magát a Dugonics téren, mintegy kilenc óra felé pedig a városháza előtt egy ló nyerített föl keresztvesen... S egy fél óra múlva rá kitért az iszonyatos vihar, mely megrezgettette a fenyegetett városban az ablaktáblákat, végüstívetett a Széchenyi tér fái közt s hatalmasan megrázta azokat.”

S ki tudja, mi lett volna, mekkora gyász szakadt volna a városra, ha este kilenc órakor egy fiatalember valahol a töltésen el nem veszi a fejét, s hallucinációs rémületében azt nem hiszi az egyik felcsapó hullám után, hogy ez már a végveszelelem! De azt hitte, s rémületében kiáltozni kezdett: „Jön a víz! Jön a víz!” S nemcsak ott, hanem végigfutva a városban. Az órség már esüdtötte a mozsárakat, s bár a riadóval valamiképp elmúltott, az emberek már nem mertek ágyba bújni. Virrasztották, várták a néhez reggelt, éppúgy félve a rettenetes vihartól, mint az ártól.

Éjfél után fél kettőkor történt... A nyúlgát tészakadt, a víz elindult a város felé.

Néhány perc múlva az ég haragja lecsillapodott s a szelek elhallgattak. Félrevert harangok jajsjava közben halkodott a város...

(Folytatjuk.)